



Kriminalomsorgsdirektoratet Stian Haugen

Deres ref:

Vår ref:
201906834-72

Dato:
14.11.2023

SVAR PÅ INTERN HØRING OM FORSLAG TIL VEILEDER FOR AKTIVISERINGSTEAM OG RESSURSTEAM

KRUS viser til brev mottatt 17.oktober 2023, om høring av forslag til veileder for aktiviseringsteam og ressursteam.

KRUS takker for muligheten til å komme med innspill, som følger vedlagt. Høringsinnspillet er strukturert etter tilbakemeldingsskjemaet vedlagt høringsbrevet, slik at det skal være enkelt å sette det inn i tabellen i etterkant. I tillegg vedlegges forslag til konkrete endringer i dokumentet.

Med hilsen

Nina Stenvaag Leira
konstituert direktør

Hege C. Lauritzen
avdelingsleder

Vedlegg
Høringsinnspill fra KRUS

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.

Høringsinnspill til «faglig veileder for aktiviseringsteam og ressursteam» fra KRUS

Høringsinnspillet er strukturert etter tilbakemeldingsskjemaet vedlagt høringsbrevet, slik at det skal være enkelt å sette det inn i tabellen i etterkant. I tillegg vedlegges forslag til konkrete endringer i dokumentet.

Det er Siv Gaarder sammen med Hege Lauritzen som har vært ansvarlig for å innhente tilbakemeldinger fra kollegiet på KRUS.

Spm 1: Arbeidsgruppen anbefaler at aktiviseringsteamene endrer navn til Ressursteam. Arbeidsgruppen ønsker tilbakemelding på denne anbefalingen.

Det er en god ide å ha ett navn. Å ha flere navn på team som har tilnærmet lik utforming/mandat er forvirrende. I dokumentet omtalens aktivitetsteam og ressursteam noen ganger som to ulike team, andre ganger omtalens de som «aktivitets- og ressursteam» som om dette er navnet på ett team. På s. 6 og 7 beskrives også teamenes oppgaver som noe forskjellige.

Innebærer forslag om navneendring fra aktivitetsteam til ressursteam også endringer i teamets mandat fra å ha som hovedoppgave å aktivisere til « *å i større grad gi felleskap til særlig hjelpetrengende innsatte med psykiske lidelser, risiko for suicid- og eller selvskading og psykisk utviklingshemming ... «styrket samarbeid med helsetjenesten» (s.7)?*

Spm 2: På side 21 presenteres veiledning for aktivisering og oppfølging av isolerte og sårbare innsatte. Det anføres tre prioriteringsområder. Det er ønskelig med tilbakemelding på disse.

Dette er en god modell. Den gir visuell oversikt over arbeidet på en god måte. Modellen kan med fordel brukes som utgangspunkt for ressursteamenes metodiske arbeid med innsatte.

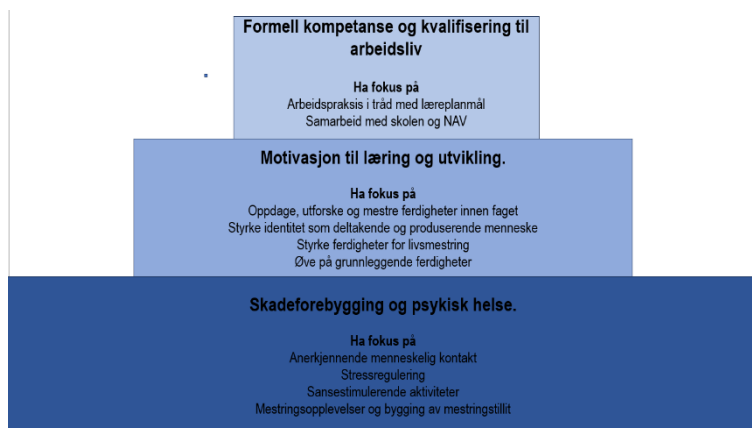
Spm 3: I etterkant av høringsrunden planlegges utarbeidelse av faglige vedlegg. Arbeidsgruppen ønsker innspill på ressurspersoner i etaten som kan være aktuelle på ulike fagområder og tema i dette arbeidet.

KRUS har dessverre ikke mulighet til å avsette flere fagressurser til denne oppgaven enn Halvor Fjellstad.

Vi anbefaler uansett at arbeidet overlapper annet pågående og relevant utviklingsarbeid i etaten. Det vil bidra til at kriminalomsorgens faglige tilnærming blir mer helhetlig. Nedenfor nevnes noen konkrete eksempler:

- Tiltaksplan for avvikling av sikkerhetsseng generelt og spesielt tiltak 10 – 13. Utvikling av denne veilederen inngår bl.a. i tiltaksplanen (tiltak 13. Veilederen bør inngå/ev. ses i sammenheng med tiltak 10 som innebærer « *å utarbeide veiledningsmateriell/ idebank for arbeid med innsatte i målgruppen*».
- Arbeid med Sikkerhets/risikovurdering_ Benytte og eventuelt tilpasse rådene i veilederen til kriminalomsorgens etablerte risikovurderingsverktøy; SJA og modellen «Bowtie». Hva er forskjellen på SJA og kap23A - risikovurdering ved fare for trusler om vold?
- Arbeid med tilbakeføring: Knytte rådene i veilederen til POP (nytt plansystem for tilbakeføring i KO) Henvis til nettsiden www.tilbakeføring.no som informasjonskilde.

- Forebygging av isolasjon grunnet utelukkelse fra fellesskap pga atferd: Henvise til «Konfliktdependende kommunikasjon» som tilnærming.
- Forebygging av isolasjon grunnet restriksjoner i varetekt: Henvise til hvilket handlingsrom som finnes. Røde kors visitortjeneste kan benyttes. Kontakt med offentlige myndigheter er ikke omfattet av restriksjoner i varetekt (straffeprosessloven §186)
- Arbeid med sårbar gruppe unge: Henvise til fagstrategien om unge og kunnskapsgrunnlaget for denne.
- Aktiviseringsteam/ressursteam bør inngå i nært samarbeid med arbeidsdriften som er «hovedleverandøren» av aktivisering av innsatte. Teamene bør ha/har mål om å motivere og styrke isolerte innsatte til å benytte seg av arbeidsdriftens tilbud. Publikasjonen «Verksbetjentboka» gir et faglig grunnlag for dette arbeidet for arbeidsdriften. Det er foreslått en modell i verksbetjentboken, kunne denne benyttes som et utgangspunkt for ulike målsetninger også for aktiviseringsteam?



Spm 4: Hvordan treffer veilederens formuleringer de ulike målgruppene for dokumentet?

Hvem som er de ulike målgruppene, bør tydeliggjøres/spisset tidlig i dokumentet f.eks. allerede under formålet med veilederne. Først på side 6 fremkommer det at målgruppen er «..ansatte og ledere for ressursteam og ledere i kriminalomsorgen for øvrig.»

I tillegg er det til tider noe uklart hvem som egentlig er avsender av dokumentet som når det f.eks. står at «Veileder for NFFA bør ta utgangspunkt i..» s 4 eller Er dette en beskjed fra KDI til KDI?

Spm 5: Arbeidsgruppen ber om innspill på veilederens struktur og metodiske valg

Dokumentet har en del gjentakelser som gjør det for langt. Vi ser behov for å tydeliggjøre enda mer hva som er kunnskapsgrunnlaget og hva som er anbefalingene/føringene fra KDI. Siden veilederen henviser til kunnskapsgrunnlag (faglige vedlegg) som er tydeligere skrevet fram, kan teksten i selve veilederen kortes ned. En kortere og mer presis tekst vil bidra til at de faglige vedleggene faktisk kommer i bruk – motsatt vil mange bare forholde seg til teksten i selve veilederen.

Deler av teksten benytter tidvis komplisert språk/ ord som f.eks. refleksiv og interdisiplinær. Det anbefales at teksten språkvaskes med tanke på dette. Begreper bør også defineres/ forklares når de

introdueres - eventuelt avklares om dette er nye strukturer som kriminalomsorgens ansatte skal benytte seg av som f.eks. isolasjonssamtale, målgruppespeil, toleransevindu m.m. Andre deler av teksten oppleves også tidvis for overordnet og generell som f.eks. pkt 3» Sikkerhet» (s. 7) .

Vedlegg - konkrete tilbakemeldinger:

s.4: Setningen «*Teamene er opprettet som et varig nasjonalt virkemiddel idet isolasjonsforebyggende arbeidet, og jobber etter kriminalomsorgens gjeldende Tiltaksplan mot isolasjon.*» kan strykes. Første del av setninga står i avsnittet over, mens siste del er uten mening. Referanse (1) fører til Kriminalomsorgens nettside om isolasjon. Kriminalomsorgens gjeldende «tiltaksplan for isolasjon» ligger ikke tilgjengelig ute på nett. Den er dessuten slik at gjennomførte tiltak slettes, så den er bare et internt arbeidsdokument for KDI/regioner/KRUS. Det gir ikke mening å si at aktiviseringsteamene jobber etter denne planen.

s. 6 Pkt 2: teamenes formål og målgruppe. Første setning lyder: «Teamenes formål er å redusere isolasjon ved å tilby innsatte økt fellesskap og aktivisering». I starten av veilederen er fokuset på å forebygge at isolasjon skjer fremstilt som likeverdig med å hindre isolasjonsskader. I denne første formålssetningen snevres fokuset inn til forebygging av isolasjonsskader, slik at forebyggingsfokuset forsvinner.

s.6: «*Denne veilederen er i første rekke en administrativ veileder med lenker til faglige og metodiske verktøy, og skal gi praktiske råd til aktiviserings teamene og ressursteamene*»: Hva menes med «administrativ»? Begrepet virker fremmedgjørende og bidrar til inntrykk av at veilederen ikke gjelder for praktisk arbeid.

s.8: «*Teamene bør ledes av en leder som styrer arbeidet i tett kontakt med teamet og andre ledere i fengselet*». Helsetjenesten bør inkluderes her – både kommunal og spesialist. Det er særlig viktig at den som leder disse teamene også har i sitt ansvarsområde kontakten med helse, slik det fremkommer senere i veileder i kap. 5.

s.8: Begrepet «*kompromitere*» bør erstattes med et mer forståelig ord.

Kap 6 Særlige utfordringer. Her er psykiske utfordringer utelatt. I internasjonalt regelverk er det unge og psykisk syke som er de særlige gruppene som foreslås unntatt fra isolasjon. Sivilombudet (2018/2019, s. 28-29) trekker frem psykisk syke, de med psykisk utviklingshemming særlig sårbare, med henvisning til Shalev (2008): A sourcebook on solitary confinement. Videre trekker de frem unge og de med språkbarrierer som «særlig sårbare».

Foreslår også å endre kategoriseringen slik at det blir:

- Fysiske /somatiske utfordringer
- psykiske utfordringer /utviklingsforstyrrelser
- språkbarrierer
- Sårbar gruppe: barn og unge.

«Verksbetjentboka- faglig veilder for arbeidsdriften» opererer i tillegg med «kvinner» og «seksuallovbruddsdømte» som kategorisering av sårbare innsatte. Bør de to «faglige veilederne» harmoniseres?

Pkt 7.5. Hva menes med «*datainnsamling*»? Kanskje «Kartlegging» er bedre ord.

I hele del 7 har «Les mer» - punktet forskøvet seg tallmessig.

Pkt 8 Bemanning, kompetanse og tverrfaglighet: I denne delen er det en del gjentakelser. Innledningen sier mye av det som kommer i punktene under. Uklart mtp benevnelsene av kunnskap. Innledningsvis står det «*Samtidig er det viktig at teamene etterstreber å ha representanter for ulike fagtradisjoner, da disse har ulik taus kunnskap og således vil bidra til en refleksiv kultur basert på forskjellighet i perspektiv og tilnærming*». (setningen bruker for øvrig ganske vanskelige ord..) Her nevnes «taus kunnskap» uten en forklaring på hva det er, mens pkt 8.4 omhandler formal- og realkompetanse.

Pkt 9.1.3: på linje med punktet over om psykisk utviklingshemming bør det også ved mistanke om ruslidelse henvises til diagnostisering i spesialisthelsetjenesten, slik at den innsatte får en rettighet til behandling i spesialisthelsetjenesten.

Et forslag knyttet til denne delen av veilederen er at alle gruppene benevnes kort, og at det ellers henvises til kunnskapsgrunnlaget/ faglige vedlegg for mer informasjon.

Pkt 9.1.5: Bør forenkles. Unødig vanskelig begrep: «*Interdisiplinær*».

Pkt 10.4 og 10.5 oppleves som unødvendig, det er gjentakelse av punkter over om personal og tverrfaglighet